

Onze medewerkster Marie te Marvelde bezoekt, beschrijft en fotografeert opmerkelijke winkelpanden in de Utrechtse binnenstad. Wat gebeurt er achter de vaak monumentale buitenkant, wat is de geschiedenis van het pand of wat drijft ondernemers zich juist op die plaats te vestigen? Vandaag aflevering 41: Nobles Marteaux.

Zilveren spiegeling onder de Gaardbrug

Door Marie te Marvelde

Tussen Dom en Mariaplaats, in de Boterstraat, ligt het Sint Eloyengasthuis, dat sinds 1440 in gebruik is bij het smedengilde. Al in de dertiende eeuw bestonden er broederschappen van ambachtslieden: de gilden. De Utrechtse gildebrief uit 1304 vermeldt dat in de stad 21 van dergelijke bevoeringsverenigingen tot gilden werden verheven.

Sint Eloy/Eligius, afkomstig uit het Franse Limoges, was al op jonge leeftijd hoefsmid en had bijzondere gaven. De legende wil dat hij eens een weerbarstig paard moest beslaan. Hij nam het been van het paard af, voorzag de hoef van een nieuw ijzer en zette vervolgens het been weer aan de romp, waarna het vrolijk weg draafde. Later bekwaamde hij zich tot goudsmid en bracht hij het zelfs tot bisschop. Hij is de beschermheilige van de hoefsmiden, goud- en zilversmeden, slotenmakers, geweer- en pistoolmakers en dierenartsen.

GAARDBRUG

De lantaarnconsole bij Oudegracht 309 toont een afbeelding van Sint Eloy. Op Oudegracht aan de werf 188, net onder de Gaardbrug, is sinds juni 2006 zilveratelier en galerie 'Nobles Marteaux', oftewel Edele Hamers gevestigd. De Oudegracht wordt overspannen door zestien bruggen. Vanaf het zuiden (Tolsteeg) is de Gaardbrug de zevende brug. De naam Gaard verwijst naar de tuin van het bisschoppelijk paleis, dat op het Domplein stond. André van Loon uit het Friese Smaltingerland en Jorinda Bruggeman uit het Limburgse Heerlen volgden allebei de opleiding tot goudsmid in Schoonhoven. Daarna heeft André ook de opleiding tot zilversmid gevolgd. De termen goud- en zilversmid leidden vaak nogal eens tot verwarring, legt André uit. "Je zou verwachten, dat de één uitsluitend met goud werkt en de ander alleen met zilver, maar dat is dus niet het geval. Een goudsmid maakt meestal sieraden, zeg maar het fijnere werk. Maar hij kan dat ook van zilver doen. Een zilversmid is voor het grotere werk als tafelzilver, kandelaars, vazen en kunstobjecten. Een zilversmid werkt vrijwel nooit met goud, omdat de objecten dan eenvoudigweg onbetaalbaar zouden worden. Het attribuut van de zilversmid is de hamer. Vandaar ook onze naam." De schutspatroon van de smeden is tenslotte een Franse Heilige.

PRIEGELWERK

Partner Jorinda was als kind al bezig met lampen en klokken solderen. Ze wilde iets maken met haar handen. "Toen ik naar de open dag in Schoonhoven ging, was ik meteen verkocht. De fijne techniek, zeg maar het priegelwerk, dat ligt me heel goed. Verder leerde ik tijdens de vierjarige opleiding ook ondernemen. Met André heb ik trouwens nooit in dezelfde klas gezeten. Maar Schoonhoven is een kleine plaats en vrijwel iedereen van de opleiding woonde er ook. Het leuke is dat de leerlingen uit het hele land komen. André was me wel opgefallen in de verte. Later is de vonk overgesprongen in de kantine." Een Friese jongen en een Limburgse meisje, kan dat wel goed gaan? "Jazeker", beaamt Jorinda volmondig. "Friezen zijn kalme mensen, die eerst nadenken eer ze

wat zeggen. Bij Limburgers is het vaak andersom" André voegt eraan toe, dat de liefde voor het vak het bindmiddel is. En vertelt dat hij eigenlijk een sportopleiding wilde gaan doen, maar een blessure hem ervan weerhield. "Ik was als jongen altijd met creatieve dingen bezig. Mijn vader had een houtwerkplaats en daar was ik vaak te vinden. Toen ik eenmaal de opleiding tot zilversmid volgde, wist ik het helemaal zeker: ik wil zelfstandig zilversmid worden. Ik begon op een klein zolderkamertje in Bergambacht, waar we toen woonden. Ik had daar twee werkbanken staan en we moesten over de wals heen klimmen, om bij ons bed te komen. Daar ben ik begonnen een collectie op te bouwen. Toen ik hier in de werkelder mijn atelier kreeg en de mooie ruimte om mijn werk en ook dat van andere tentoon te stellen, was ik de koning te rijk."

GRIBUSGROT

Jorinda: "Het was hier een gribusgrot. Vier maanden lang hebben we verbouwd, maar we zijn ontzettend blij met deze plek. Het is bovendien geluiddempend, zo onder de brug de muren zijn op sommige plaatsen meer dan een meter dik." Als André, 'haar eigen Bruggeman', met één van zijn 75 hamers zilver aan het bewerken is, is de hamerslag buiten niet te horen. Het zilver wordt van structuur veranderd. Er worden als het ware deuken in gehamerd, waarna het om een staak, een soort aambeeld, verder wordt bewerkt. Daarna wordt het gevijld, geschuurd en gepolijst. Zo maakt deze zilversmid - de zilversmeden in Nederland zijn op twee handen te tellen - de prachtigste kandelaars, schalen, vazen en objecten die in de galerie te bewonderen zijn, naast werk van andere zilversmeden.

In het atelier worden ook vakkundige reparaties en restauraties aan zilverwerk verricht. Van Loon: "Ik maak uitsluitend werk van zilver van het eerste gehalte. Dat is het meest zuivere zilver, dat voor 92,5 % uit puur zilver bestaat en voor 7,5 % uit koper. Het is de mooiste en witste zilverlegering. Zilver past altijd, het vloekt nooit met de omgeving, omdat het door de weerspiegeling het karakter daarvan aanneemt. Het komt voornamelijk uit mijnen in Zuid-Afrika, Mexico, Rusland en Australië."

ORIGINEEL

Er zitten uitermate, originele vonden in het werk van André. Een op het eerste oog hoge opengewerkte vaas, die niet als zodanig gebruikt kan worden, met de naam 'openlijk pronken'. Maar schijn bedriegt. In de U-vorm waarin hij is gevast, zitten aan de bovenzijde twee deksels, die open kunnen en waar bloemen in gestoken kunnen worden. Zijn meesterstuk, waar hij een kilo zilver voor kreeg en 100 uur aan mocht werken,

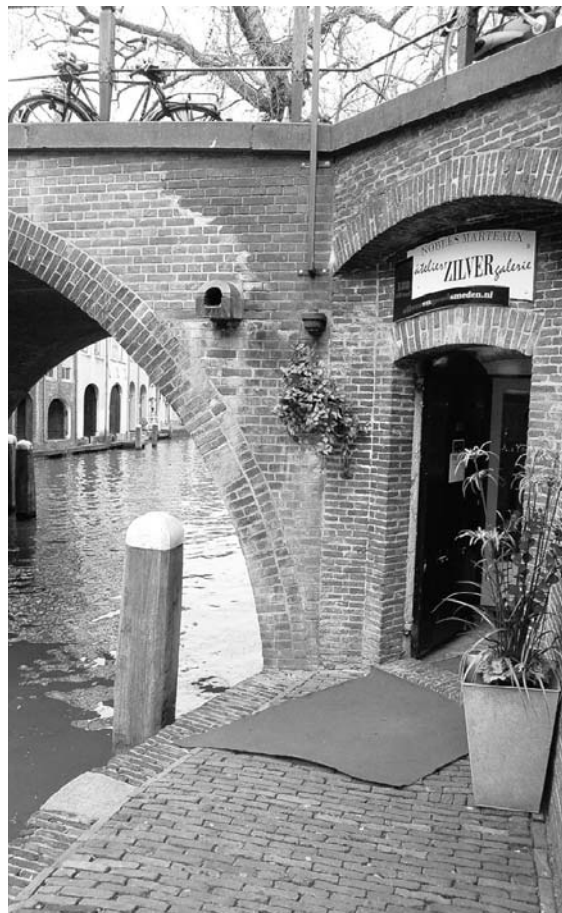
heeft hij 'Vaas, kan ook' genoemd; de functie is tweeledig.

FRIES

In zijn eigen meesterteken heeft hij een pompebled (waterlelieblad) verwerkt, waarmee hij zijn Friese afkomst niet verloochent. En omdat hij onder de Gaardbrug werkt, heeft hij laatst voor een tentoonstelling een waterkan in de vorm van een Romeins aquaduct gemaakt. Een brug van zilver, waar het water van de Oudegracht in weerspiegelt. Als ode aan de Romeinen, de stichters van onze stad.

Nobles Marteaux
Oudegracht aan de Werf 188 (onder de Gaardbrug)
3511 AL, Utrecht
Telefoon: 06 24695230

Internet:
www.zilverengoudsmiden.nl
Openingsdagen: donderdag van 11.00-21.00 uur, vrijdag van 11.00-18.00 uur en zaterdag van 10.00-17.00 uur. Overige dagen en tijden volgens afspraak.

GEEN VERHUISPLANNEN? KOM DAN NAAR DE PAASSHOW VAN STIJL 2000!

De woningmarkt stagneert en veel mensen hebben de plannen om hun huis in de verkoop te zetten voorlopig in de ijskast gezet. Maar een goed alternatief is uw woning aantrekkelijker maken. Nu investeren en uw huis energiezuiniger en veiliger maken is een heel goede investering. Groter gaan wonen kan ook door uw bestaande woning uit te breiden met een dakkapel, aanbouw of serre. Dat voorkomt ook veel onzekerheid.

STIJLVOL WONEN

Waarom wachten op herstel van de woningmarkt? Dat kan nog even duren, terwijl u toe bent aan een ruimere of energiezuiniger woning. Het bezoeken van de Paasshow is

een goed moment om in de toekomst te kijken en uw woonwensen nu al te vervullen.

U staat verlost van de mogelijkheden op het gebied van kunststof kozijnen, dakkapellen, puien, serres, carports, veranda daken, balkonbeglazing, zonwering, garage- en luxe binnen en buitendeuren en nog veel meer onderhoudsvrije producten. Nergens kunt u dit zo uitgebreid bekijken als in de showrooms van STIJL 2000.

WOONLASTEN NAAR BENEDEN!

De energiekosten zijn de laatste jaren enorm gestegen daarom is het noodzakelijk die kosten met honderden euro's per jaar naar beneden te brengen. De meeste oudere woningen beschikken namelijk niet over Hoogrendementsglas. De huidige kunststof kozijnen zijn niet meer van hout te onderscheiden en schilderen behoort voorgoed tot het verleden. Om de overstap naar een lagere energierekening aantrekkelijk te maken betaalt STIJL 2000 de meerprijs van het HR++ glas. Op deze manier bent u bijv. verzekerd van een sterk verlaagde energienota.

VERTROUWEN EN ZEKERHEID

Alle werkzaamheden worden door eigen montageteams en bouwbedrijf uitgevoerd. Die combinatie heeft er de afgelopen 15 jaar mede voor gezorgd dat er een tweeledig klantenkring is opgebouwd die voor 50% van de opdrachten zorgt. De unieke garantie

zelfs tot 20 jaar zorgt voor optimale zekerheid. Die solide basis heeft er onlangs toe geleid dat in Rotterdam, aan de Kiotoweg 70 (bedrijvenpark Noord West) een nieuwe showroom is geopend.

KOM BINNEN KIJKEN!

Overtuig u zelf tijdens de Paasshow vrijdag 10, zaterdag 11 en maandag 13 april (2e Paasdag) wat STIJLVOL WONEN voor u kan betekenen. U gaat niet met lege handen naar huis u ontvangt gratis ons splinternieuw MAGAZINE van ruim 100 pagina's en een rolmaat van maar liefst 5 meter. STIJL 2000 heeft showrooms in: Almere-Stad, Palmolstraat 62, Hoofddorp, Woonboulevard Cruquius achterzijde Mediamarkt (900 m2), Leiden Mary Beystraat 5-9 bij Lammenschansplein (900 m2), Nieuwkoop, Energieweg 30, Rotterdam, Kiotoweg 70- A13 afslag 11 (900 m2), Utrecht/Nieuwegein, Ravensweide 2a afslag Hornbach direct rechts (900m2).